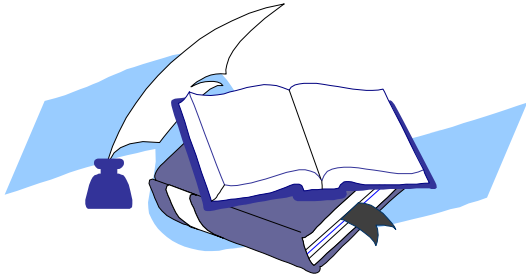

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2021

Інститут інформаційних технологій
і засобів навчання
НАПН України
Відділ компаративістики
інформаційно-освітніх інновацій

ЦИФРОВІ БІБЛІОТЕКИ НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ

Для грамотної організації роботи під час карантину 2020-2021 роках та і в своїй повсякденній роботі вчитель користується цифровими ресурсами, які знаходяться у вільному доступі. Одним з затребуваних ресурсів Інтернету стали бібліотеки. Вони мають різні назви, такі як віртуальні, електронні, цифрові бібліотеки. Такі бібліотеки є віртуальними та існують «без стін», або спираються на ресурси вже наявних традиційних бібліотек.

Запровадження цифрових технологій у бібліотечну справу внесла суттєві зміни серед яких вчений із Данії Оле Гарбо виділяє:

- зниження вартості розповсюдження нормативної, навчальної, методичної інформації за допомогою використання технологій мережі Інтернет;
- скорочення часу надходження необхідної інформації до її споживачів (шкіл, вчителів, учнів, батьків);
- збільшується об'єм сховищ, що вирішує проблему з нестачею необхідних площ та відповідного обладнання;
- розширюється доступ до рідкісних видань, завдяки їх оцифруванню;
- швидко та інтенсивно поширюється інноваційна інформація та передовий педагогічний досвід, оскільки вчитель може безкоштовно працювати з каталогами найбільших державних, регіональних і університетських бібліотек і відстежувати необхідні дані про сучасні публікації (електронні видання книг, підручників, методичних розробок, енциклопедій, спеціалізованих журналів та газет тощо);
- постійне розширення можливостей отримання швидкого доступу до всієї наявної в світі інформації (користувачі можуть працювати в цифрових бібліотеках, незалежно від фізичного розташування джерел інформації, в будь-який зручний час доби і в будь-якому зручному для читача місці).

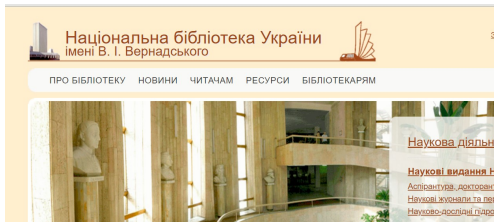
Слід зазначити, що завдяки Інтернету виникає можливість користуватися не лише вітчизняними бібліотечними ресурсами але і найбільшими світовими бібліотеками, які доступні

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2021

для всіх.

Наведемо найбільші цифрові бібліотеки, які пропонують матеріали, корисні для роботи вчителя, та які можна знайти в режимі вільного доступу.

Найбільшою українською бібліотекою є **Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського** (<http://www.nbuv.gov.ua/>) – головний науково інформаційний центр держави та входить до числа десяти найбільших національних бібліотек світу.

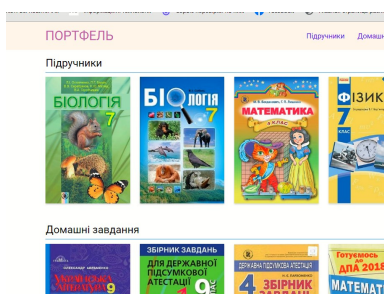
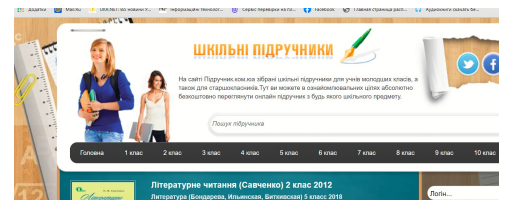
Надає доступ до понад 60 тис. повних текстів авторефератів дисертацій (в тому числі з педагогічних наук), захищених в Україні та до повних текстів понад 2 тис. журналів та збірників наукових праць.

Наступний ресурс це «Електронна бібліотека Національної академії педагогічних наук України», яка містить повнотекстові варіанти статей і книг, доступні до скачування та в яку вносяться і зберігаються наукові праці

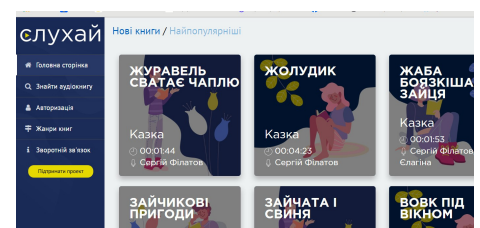
науковців НАПН України. На даний час бібліотека налічує більше ніж 25 000 ресурсів. Вчителі можуть ознайомитися з найвагомішими розробками фахівців та методичними матеріалами з метою їх використання при організації навчання, в тому числі дистанційного для різних рівнів освіти.

Сайт «Шкільні підручники» (<https://pidruchnyk.com.ua/>) – на сайті зібрані шкільні підручники для учнів з 1 по 11 класи. Сайт надає послуги безкоштовного перегляду онлайн підручників з будь якого шкільного предмету.

Електронна бібліотека «Портфель» (https://portfel.info/load/11_klas/ekonomika/178) – існує з 2011 року та в якій можна знайти та завантажити підручники з різних предметів для 1-11 класів, а також посібники, готові домашні завдання, презентації, статті.

Великі потенційні можливості містять бібліотеки аудіокниг, одна з яких «Слухай» – до якої увійшло понад 100 прозових та поетичних аудіокниг української класики зі шкільної програми, а також твори сучасних письменників, які начитували як самі

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2021

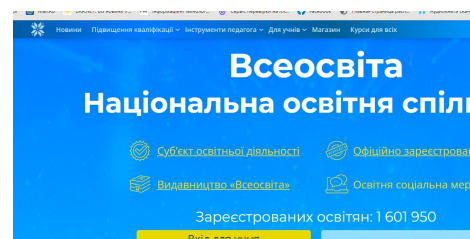
автори та теле- та радіоведучі, актори театру й кіно, музиканти.

Електронна бібліотека **Національної бібліотеки України для дітей** (<http://www.chl.kiev.ua/elibrary/>) містить книги, які збереглися в країні у одиночних примірниках і зберігаються у зібранні рідкісних і цінних видань. З деякими з них можна ознайомитися в межах існуючого законодавства з авторського права. В планах проекту включення у електронну бібліотеку

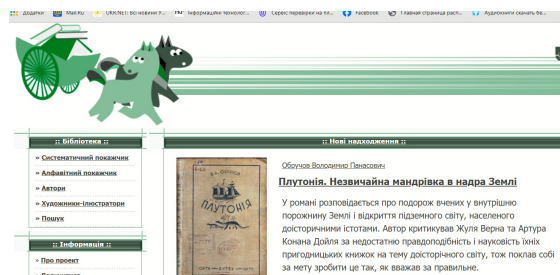
сучасних книжок, що стане можливим після досягнення відповідних домовленостей з авторами та видавництвами.

Національна освітня спільнота «**Всеосвіта**» пропонує найкращі матеріали (436964) з будь-яких шкільних предметів, публікації на різноманітні теми. Також «**Всеосвіта**» є суб'єктом підвищення кваліфікації та пропонує вчителям пройти різноманітні курси (160) та отримати сертифікат. На порталі зареєстровано 1601 950 освітян та 5 710 репетиторів.

Освітній проєкт на урок (<https://naurok.com.ua/>) пропонує бібліотеку розробок уроків з різних предметів, контрольних робіт, методичних рекомендацій, сценаріїв, планів, позакласних заходів, майстер-класів, батьківських зборів тощо.

Цікаві матеріали містить дитяча публічна онлайн-бібліотека «**Читанка**» (<http://chytanka.com.ua/>), яка спеціалізується на старих україномовних ілюстрованих книжках. Для пошуку книжки існує авторський (за автором чи найменуванням), алфавітний (за автором чи найменуванням) та систематичний (за розділами: «Зарубіжні», «Українські», «Дитячі», «Пізнавальні», «Повість», «Оповідання», «Казки», «П'єси», «Віршовані твори», «Гумор», «Журнали», «Підручники» і т.д.) каталоги. Багатосі книжок в "Читанці" можна завантажити в форматі DJVU.

Можна зазначити, що залучення педагогів до електронних бібліотек безпосередньо пов'язане з процесами впровадження ІКТ в освіту і бібліотечну справу. Можливо, що найбільш короткий шлях зближення системи освіти і електронних бібліотек може бути знайдений завдяки

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 4, 2021

створенню великих і доступних електронних бібліотек, що сприятиме більш ефективному використанню інформації, що в подальшому покращить систему освіти. Електронні бібліотеки, які надають можливість роботи з сучасними електронними освітніми ресурсами в режимі вільного доступу, сприяють підвищенню ефективності і якості професійної діяльності вчителя.

Використані джерела:

1. O. Harbo. Information services, libraries and archives. UNESCO's World Communication and Information Report 1999-2000 was released on November 11, 1999. P.104-116.<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000119077>

Матеріал підготувала: Кравчина О.Є.наук.співр.

Адреса: Україна, 04060, м. Київ, вул. Максима Берлінського, 9
тел./факс: (044) 440-96-27

<http://iitl.gov.ua/> e-mail: comparative.iitzn@gmail.com